

Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Veronica

Adresa: Veronica, Panská 9, 602 00 Brno, e-mail: veronica@ecn.cz

Poslání Veroniky

Činnost Základní organizace Českého svazu ochránců přírody (ZO ČSOP) Veronica spojuje činnost profesionálních zaměstnanců (tzv. *Ekologického institutu Veronica*) a jednak činnost pro cca 100 členů občanského sdružení. Veronica je registrována od roku 1991, stejnojmenný časopis vychází již 18 let od roku 1986, od počátku s cílem spojovat kulturu s ochranou přírody a *kultivovanou* formou šířit ekologickou osvětu. Toto lze říci asi i o celé ZO ČSOP Veronica. Jméno Veronica používá i Ekologická poradna Veronica (viz níže) a vlastní cimbálová muzika Veronica. Veronica je prostřednictvím ČSOP členem IUCN.

Činnost Veroniky (témata, na kterých dělá, jak pracuje, na jaké úrovni)

Činnost Veroniky lze rozdělit na několik programů: Ochrana přírody, Voda a krajina, zemědělství, energie a stavění, Spotřebitelství, Časopis Veronica, Ekologická poradna a Centrum modelových ekologických projektů pro venkov v Hostětíně. Každý je poněkud jiný a má poněkud jiné cíle.

i. Ochrana přírody

ZO ČSOP Veronica se ujala vypracování tzv. stínového seznamu soustavy Natura 2000. Již několik let sbírá a třídí data o územích, bez kterých by státní oficiální seznam nemohl být úplný. Podobně jako v jiných zemích, nevládní organizace vypracovávají v členských i kandidátských zemích tzv. stínové seznamy, které slouží jako oponentura oficiálních návrhů území Natury 2000. Seznamy obsahují dle směrnice EU o ptácích a směrnice o stanovištích návrhy nejcennějších lokalit těchto zemí.

Spolu s dalšími organizacemi zajišťuje Veronica náhradní hnízdní podložky pro čápa bílého, hnízdní budky pro další druhy ptáků, budky pro netopýry a péči o handicapované živočichy. Kromě jiného každoročně pořádá Evropskou noc pro netopýry, prodej vánočních jedlí bělokorých v květináčích a jejich jarní výsadbu v lesích v okolí Brna.

Veronica dlouhodobě sleduje situaci v kauzách vysílače na Děvíně.

ii. Voda a krajina

Veronica již řadu let spolupracuje se slovenskou nevládní organizací Daphne a rakouskými organizacemi Distelverein a WWF - DCP na projektu ochrany a trvale udržitelného využívání údolní nivy Moravy a Dyje v prostoru jižní Moravy, jihozápadního Slovenska a severovýchodní části Rakouska. Trilaterální spolupráce v poslední době směřovala zejména ke sledování a hodnocení situace z hlediska ochrany přírody na plánované budování kanálu Dunaj-Odra-Labe.

Veronica se dlouhodobě zabývá situací v kauzách Nové Mlýny (Mojmír Vlašín, Antonín Buček a další členové stáli u prvních protestů v osmdesátých letech – tzv. „Akce dno“) či regulace řeky Vlavy.

iii. Zemědělství

Veronica má svůj program i v oblasti zemědělství, kde se mj. vyjadřuje k budoucnosti CAP (společné zemědělské politiky EU).

iv. Energie a stavění

Základním východiskem programu je ochrana zemského klimatu snížením emisí oxidu uhličitého. Veronica podporuje alternativy, které eliminují spalování fosilních paliv a přispívají k efektivnímu využívání energie. Dlouhodobě se podílí na řadě pilotních projektů, které se nejčastěji realizují v Centru modelových ekologických projektů v Hostětíně (viz níže) s cílem ukázat 100% nefosilní vesnici. Dále se zaměřuje na vzdělávací a osvětovou činnost a na podporu dalších nevládních organizací při prosazování těchto principů do regionálních i celostátních konceptů.

- *Solární program*

Dlouhodobě spolupracuje s partnerskými organizacemi z ČR a Rakouska v projektu Sluneční síť, jenž všestranně podporuje rozvoj solární termiky v České republice www.solar-net.info.

- *Ekologické stavění*

Podporuje rozšiřování nových trendů ve stavebnictví, zejména technologie pasivních domů a bio-architektury. Příkladem je propagace staveb ze slámy.

Jde hlavně o informační texty, publikace; v Hostětíně pak i o praktické ukázky.

v. Spotřebitelství

Veronica se věnuje i otázkám spotřebitelství – úsporám energie v domácnostech, energeticky i ekologicky šetrným výrobkům. Jde především o poskytování informací ve spojení s Ekologickou poradnou (viz níže). Na daná témata vydává informační brožury a letáky.

V současné době (duben 2004) připravuje informační letáček o prevenci vzniku odpadů v domácnosti a o nutnosti jeho třídění. Na jednom brněnském sídlišti bude přímo oslovovat co největší počet domácností a informovat je o této problematice

vi. Časopis Veronica a další publikace

Tento dvouměsíčník vychází již osmnáctým rokem (rok 2004). Snaží se oslovit co nejširší okruh čtenářů vnímavějších k životnímu prostředí. Kromě zásadních materiálů, vyjadřujících se k nejožehavějším problémům ochrany přírody a krajiny zveřejňuje ve svých pravidelných rubrikách i recenze nejnovější ekologické literatury, přináší pravidelné informace o ekologickém dění v naší republice i blízkém zahraničí, přináší zprávy o pozoruhodných objevech a netypických jevech v živé i neživé přírodě a též se věnuje i problémům spjatým s environmentálním zákonodárstvím a politikou. Samozřejmě se věnuje i tématům, které jsou zásadní pro samotnou ZO ČSOP Veronica (Hostětín, Ekologická poradna). Nepravidelně vychází speciální čísla (Pastevectví a krajina, Karpaty, ...). Důležitá je i kulturní úroveň časopisu – jednotlivá čísla jsou doplněna ukázkami našich básníků, prozaiků i výtvarníků.

Veronica vydává i další publikace – např. rozsáhlou publikaci Řeky pro život, řadu drobnějších publikací a materiálů.

vii. Ekologická poradna – zelený telefon města Brna

Zelený telefon je základní informační servis pro občany města Brna, brněnského regionu, ale i celé ČR. Osobně, písemně, telefonicky i emailem zde poskytují informace, rady a návody týkající se široké oblasti šetrnějšího chování vůči přírodě. Jedná se zejména o informace o úsporách energie a vody, nakládání s odpady a obaly, používání čistících a pracích prostředků, ekologickém značení výrobků, ochraně městské zeleně, péči o raněná a handicapovaná zvířata apod. Součástí je i poradenská služba, doplněna videotékou a knihovnou. Ekologická poradna je součástí Sítě ekologických poraden STEP.

V této podobě jde o jedinou poradnu v Brně, o kvalitě mluví to, že brněnský magistrát nechává „zelený telefon“ právě na Veronice.

viii. Centrum modelových ekologických projektů pro venkov v Hostětíně – obci pro 21. století

Hostětín je malá vesnice v CHKO Bílé Karpaty. Od roku 1996 zde Veronica spolu dalšími partnery realizuje řadu environmentálních projektů. Na praktických příkladech se snaží ukázat, že vztah k přírodě, místním zdrojům a tradicím a ohleduplné hospodaření může rovněž ekonomicky stabilizovat venkov a řešit nezaměstnanost i v poměrně odlehlých oblastech.

V současnosti se chystá výstavba *nízkoenergetického* „Centra modelových ekologických projektů pro venkov“, která navazuje na pilotní projekty kořenové čističky odpadů, centrální biomasové výtopny, moštárny, dřevěné sušárny ovoce, či špičkový solární panel 36 m².

Centrum se má stát nástrojem dalšího rozvoje pilotních projektů. Ke vzdělávacím účelům a ověřování modelů ekologického hospodaření budou využívány pozemky - orná půda a lesy, které jsou rovněž součástí nadačního majetku. Rozdíl od klasického školicího střediska je v tom, že obec a její okolí vytváří ideální místo pro ekologickou výchovu a osvětu.

V současnosti jde především o exkurze; v roce 2002 přišlo 1500 návštěvníků.

Čím je Veronika charakteristická

Myslíme si, že charakteristickým rysem Veroniky je kultivovaná forma. Nejde o žádnou radikální ekologickou organizaci. Časopis, publikace a další materiály působí konzervativně a nemají ve čtenářích vzbuzovat negativní emoce. Stejně tak vystupuje např. i Ekologická poradna – je určena nejširší veřejnosti, nesmí být poznat třeba i soukromá větší radikálnost jednotlivých pracovníků. Vůbec nepořádá přímé blokády, velké mediální happeningy či jiné přímé akce. Proti jiným ekologickým organizacím v Brně je zaměřena více na ochranu přírody, než například na sociální či lidskoprávní problémy.

Mezi jejími členy jsou pochopitelně i lidé „radikálnějšího“ založení, kteří vystupují na veřejnosti více konfrontačně a tak (možná) mediálně přitažlivě (např. RNDr. Vlašín).

Financování

(Podle výroční zprávy za rok 2002)

Příjmy i náklady (obrat) Veroniky za rok 2002 byly přibližně 10,8 miliónů Kč. Přibližně 6 miliónů Kč bylo formou nadačních příspěvků a darů; 1,6 miliónů Kč tvoří dotace; 1,9 miliónů Kč jsou výnosy z vlastní činnosti; členské příspěvky tvoří jen 8 900 Kč.

Z dotací je nejvýznamnější lucemburský Hëller fir d`Natur s 2,7 mil Kč na ovocnářský projekt v Bílých Karpatech, dále Nadace rozvoje občanské společnosti - Phare Access 2000 (1,56mil Kč), Interreg III (800 tisíc Kč), holandská Matra (350 tisíc Kč), Státní fond ŽP (280 tisíc Kč, hlavně na časopis Veronica). Dále pak Nadace Partnerství, WWF Rakousko, EU Save, Nadace Veronica.

Dotace Veronica získala z MŽP (870 tisíc Kč), Magistrátu města Brna (190 tisíc Kč), Úřadu práce (120 tisíc Kč) a Ministerstva pro místní rozvoj (420 tisíc Kč).

Výnosy z vlastní činnosti tvoří prodej zboží (270 tisíc Kč), prodej časopisu Veronika a dalších tiskovin (380 tisíc Kč), tržby za služby (1,1 miliónů Kč).

Otevřené otázky

Přes blízké kontakty se nám nepodařilo zjistit přesnou náplň programu Zemědělství, ani jakým způsobem zde pracuje.